

"Şu gördüğün dünyayı, bütün lezâiziyle, sefahetleriyle, safâlarıyla pek ağır ve büyük bir yük gördüm." ifadesiyle "Dünyayı kesben değil kalben terketmek lazım." ifadesini birlikte nasıl anlamalıyız?

Dünyanın Hangi Yüzüne İltifat Etmeliyiz?..

Dikkat et ey nefs-i nadan. **Su, geminin altında olursa gemiyi yüzdürür, içinde olursa batırır.** Aynı şekilde dünya malı kalbin içinde olursa insanı batırırken ayakların altında olursa insanı yüceltir ve yükseltir. Dünyayı kendine oyuncak yapmazsan dünya seni kendine oyuncak yapar. **Zühd** denilen şey Hazreti Üstad'ın ifadesi ile **"dünyayı kesben değil kalben terk etmektir."**

Hazreti Ebu Bekir (ra), Hazreti Osman (ra), Hazreti Abdurrahman bin Avf gibi güzide sahabeler, dünya malı açısından çok zengin insanlardı. Ama bu dünya malı onların kalplerinde değil ayaklarının altında idi.

Çünkü onlar,

"Dünya hayatı, ancak oyun ve boş şeyle meşgul olmaktır. Ahiret ve nimetleri daimi olduğundan daha hayırlıdır. Bunların farkını anlamaz mısınız?" (En'âm, 6/32)

"Yanınızdaki dünyalıklar geçici, Allah katındaki hazine ve rahmetler ise daimidir..." (Nahl, 16/96)

"Dünyayı ahirete tercih edersiniz, halbuki ahiret hayırlı olup nimetleri daimidir." (A'lâ, 87/16, 17)

"Dünya bir leştir..." (bk. ed-Deylemî, el-Müsned 1:141-142; el-Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ 1:492)

âyet ve hadisin bütün ağırlığını ve bütün caydırıcılığını yüreklerinde hissediyor, o nispette kalplerine dünyayı sokmama adına kilit vuruyorlardı. Dünya bütün haşmeti ve cezbesi ile onların üstüne gelse, yine onların kalbine ulaşamıyordu. Onların kalbinde Allah aşkı öyle bir kökleşmiş ki hiçbir fani hiçbir menfaat o aşka

dokunamıyordu.

Ama bu çağda kalplerde İlahi aşk değil mecazi aşklar hükmediyor. Hazreti Peygamber (asm)'in aşkın ve müteal nasihatleri değil, kapitalist ve komünist felsefenin çirkin ve çirkef doktrinleri enjekte ediliyor. Bu beşeri mefkureler paraya, güce, makama, iktidara tapınmayı kutsuyor ve insanları bu yönde terbiye ve teşvik ediyor. Hâl böyle olunca bu zamanın materyalist ruhundan beslenen insan tipleri potansiyel bir hırsız, rüşvetçi, kul hakkı tanımayan bir canavara dönüşüyor.

Evet, bu zamanın en tehlikeli düşmanı materyalist felsefenin kalp ve gönüllerdeki tahribatıdır. Bu inkarcılık doktrini çoklarının imanını zedelemek ile maddeye tapmaya teşvik ediyor. Hatta bu menhus ruhu ideoloji haline getirip bu uğurda gençleri etrafında pervane yapıyor. Ladini olan seküler bir hayat formunu insanlığa bir kurtuluş gibi pazarlıyorlar. Bencilliklerin, hırsızlıkların, kibir ve sömürülerin temelinde bu hastalık ve doktrinler bulunuyor diyebiliriz.

Dünyanın Üç Yüzü Bulunuyor.

Birisi mektep yüzü ki bu mektepte Allah'ın isim ve sıfatları talim edilir. Bu yüzüne küsmek ve darılmak olmaz. İnsanın en mühim gayesi Allah'ın isim ve sıfatlarını talim edip hayatına tatbik etmektir. İşte dünyanın bu yüzünde bu mana hakimdir, küsülmez ve yüz çevrilmez. Dünyanın bu cihetinde ne kadar derinleşilirse o kadar kazanç elde edilir. Bu yüzden Müslümanlara tembellik ve miskinlik haram kılınmıştır.

Dünyanın ikinci yüzü mezradır. Yani şu içinde yaşadığımız dünya ahiret hayatının tarlası hükmündedir. Bu yüzde insan ahiret alemi için gerekli olan azık ve mahsulü temin eder. **Burada eker, orada biçer.** Dünyanın bu yüzünü de terk edip küsmek olmaz. Zira bu yüzde dünya ahiretin vasıtası ve direğidir.

Sahabe, tabiîn ve tebe-i tabiîn efendilerimiz günlerinin çoğunu namaza ayırmalarının sebebi, dünyayı bir mezra görmelerindedir. Onların yaşadığı toplumda günde belki bin rekat namaz kılanlar vardı ve muhtemelen bunların sayısı da az değildi. Onların yaşadığı zaman diliminde günde yüz rekat namaz kılmak âdeta sıradan bir iş gibiydi. Onlar o kadar çok namaz kılıyorlardı ki, meselâ tabiîn neslinden Ebû Ubeyde el-Basrî vefat ettiğinde namaz kılıyordu ve ayakta idi. (*Askalanî, 3/35*)

Ne mutlu o kutlu insanlara ki dünyayı bir oyun yeri olarak değil mezra ve mektep olarak gördüler ve ona göre hareket edip gittiler. Dünyanın fani süs ve meşguliyetleri onlara tesir etmedi onları yalpalatmadı.

Dünyanın üçüncü yüzü ise mel'abegahtır. Yani dünyanın bu yüzü nefis ve hevanın bir oyun yeridir. Bu yüz tehlikeli ve küsülmesi gereken bir yüzdür. Zira insanları gaflet ve dalalete atan hep bu yüzdür. Allah ve ahireti unutturan yüz bu yüzdür. İşte insan bu yüze var gücü ile küsmesi ve terk etmesi gerekir. Şayet insan terk etmez ise Allah bazı musibet ve hastalıklarla küstürür ki bu dünyanın insana

küsmesi demektir.

Dünyanın insana küsmesi, kaderden atılan ikaz ve ihtar taşlarıdır. Allah sevdiği kullarına dünyayı zindan ederek küstürür.

,Yani 'Dünya öyle bir metâ değil ki nizâa değsin.' Çünkü, fâni ve geçici olduğundan kıymetsizdir. Koca dünya böyle ise, dünyanın cüz'î işleri ne kadar ehemmiyetsiz olduğunu anlarsın."⁽¹⁾

Özet olarak, dünyayı kesben değil kalben terk etmeliyiz. Sahabeler dünyanın ilk iki yüzünde çok ileri gidip terakki etmişler. Dünyayı ahiretin mezrası gibi görüp çok güzel bir şekilde işleyerek, öbür dünya için büyük mahsulatlar hazırlamışlar. Bizde onlar gibi olmalı, onlar gibi yaşamalıyız.

Bir beyan-ı halet:

"Ah keşke Allah'ın aşkına yansam, dünya çölünde mecnun olsam, insanlar arasında istenmeyen bir meczup olsam, vahşeti üstüme yorgan yapıp vahdetin derinliğinde kaybolup yok olsam. Ne cismim ne ismim ne tinim kalsa, vahdet ateşi ile tebahhur edip varlık deryasında görünmez bilinmez olsam. Hakkın ayağı altında gubar olsam, o üstüme bastıkça fizar-ı vahdet etsem. Maateessüf batılın ayağı altında necaset oldum, o üstüme bastıkça nefsin irini, cehennemın hamimi istihraç ediyor..."

(1) bk. [Mektubat, Yirmi İkinci Mektup.](#)